

INGEZONDEN.

GYMNASTIEK EN MASSAGE IN DE AFDEELINGEN.

Of de uitoefening van heilgymnastiek en massage, gelijk dit thans geschiedt, al of niet in strijd is met de wet, weet ik niet. MILATZ oordeelt van wel; de practijk wijst uit, dat zij, die tot beoordeeling geroepen zijn een andere meening hebben. Juist echter, omdat ik met MILATZ onderschrijf het „lex dura, sed lex” lijkt mij een wettelijke bevoegdheid aangewezen. Laat MILATZ dus mijn streven ondersteunen.

den Haag, 17 December 1927.

D. BROCX

STATISTIEK EN CLINIEK.

SANDERS wil in het gelijknamige artikel, gepubliceerd in dit *Tijdschrift*, 10 December 1927 „laten zien, dat kennis van de statistische wetenschap voor den geneeskundigen onderzoeker van groot belang is”. Hij bedoelt, meer in het bijzonder, kennis van de nieuwere statistische onderzoekingsmethodes. Hij tracht nu de lezers te overtuigen van de superioriteit dezer methodes door deze toe te passen op statistisch materiaal, dat reeds door andere onderzoekers met andere, meer eenvoudige, methodes bewerkt is. „Onderzoekingen, die ik toevallig in het *Tijdschrift* tegenkwam” schrijft SANDERS. Het artikel is blijkbaar bedoeld als propaganda voor de moderne statistische onderzoekingsmethodes.

Met de bedoeling van den schrijver kan ik mij vereenigen; ook m. i. is meer kennis der statistische methodes voor een aantal medici noodzakelijk; liever had ik gelezen: dieper inzicht. Maar wil iemand dit aantoonen, dan is een eerste vereischte, dat hij de lezers overtuigt. Ik vrees, dat de berekeningen van SANDERS den lezer allerminst zullen overtuigen: integendeel, de verstandige lezer zal na bestudeering van de voorbeelden tot het besluit moeten komen, dat deze nieuwere methodes hem veel last bezorgen, maar geen wol.

Het eerste voorbeeld betreft het vastleggen van een z.g.n. „collectief” in zijn kenmerkende grootheden. Moet een aantal „gleichartige Gegenstände” onderzocht worden, dan kan het gewenscht of noodzakelijk zijn de karakteriseerende grootheden van het collectief op te zoeken (het gemiddelde (M); de middelste waarde (C); de meest voorkomende waarde (D); de variabiliteit (V); de scheefheid (Sch)) bijv. voor het geval, dat 2 collectieven vergeleken moeten worden. Worden — om een voorbeeld te nemen — in 2 dicht bij elkaar gelegen gebieden Anopheles gevonden, die als twee druppels water op elkaar gelijken, komt in het eene gebied malaria voor, in het andere niet, dan zal de malaria-onderzoeker toch aan de mogelijkheid moeten denken met twee verschillende muggen te doen te hebben, waarvan de eene wel ontvankelijk is voor de malaria-overbrenging, de andere niet. Deze mogelijkheid zou een veel grootere waarschijnlijkheid verkrijgen, indien bij dieper gaand onderzoek der 2 muggencollectieven toch verschillen bij vergelijking der *groepen* waren te ontdekken, bijv. in het „Merkmal”; lengte van de proboscis, vleugel enz.. Bij dit onderzoek zal de onderzoeker zich niet tevreden mogen stellen met vergelijking van het gebruikelijke gemiddelde (M), maar eveneens de andere kenmerkende grootheden C, D, V en Sch. der groepen moeten onderzoeken.

SANDERS heeft nu als collectieven gekozen de absolute aantallen krankzinnigen, die telkens in 5-jarige tijdperken van 1875—1900 in de Nederlandsche gestichten werden opgenomen en als „Merkmal” genomen den leeftijd. Achtereenvolgens berekent hij M, C, D, V en Sch..

Wat leert dit onderzoek den schrijver? Ik volg zijn conclusies op den voet. 1°. „De scheefheid neemt steeds toe, behalve in de laatste vijfjarige periode. Dat wil dus zeggen, dat er steeds meer personen beneden de 30 jaar werden opgenomen, in de laatste 5 jaar echter iets minder dan in de periode daarvoor”.

Maar waarvoor zal de lezer vragen, dient deze ingewikkelde berekening der scheefheid, indien ik daaruit conclusies moet trekken, die ook door eenvoudige telling zijn te verkrijgen?

Buitendien zal hij, de tabel naslaande ontdekken, dat telling veel veiliger is,